

TRŽAŠKI DNEVNIK

Podatki o tržaškem tranzitnem prometu

OD ZALEDJJA ŽIVI TRŽAŠKI UVOZ IN IZVOZ

Promet z Italijo pa se je od lani na letos skrčil za polovico

Promet tržaškega pristanišča bo dosegel, kakor kaže, v letošnjem letu nad 5,6 milijonov ton in je torej znatno večji kakor v letu 1948 in tudi v 1938. V prvih 11 mesecih letošnjega leta je dosegel celokupni promet, t. j. železniški in pomorski, 5,82 milijonov ton nasproti 4,41 milijonov ton v istem razdobju lanskega leta in 4,82 milijonov ton leta 1938. Dosedanji napredek znaša nasproti letu 1938 17 odstotkov in nasproti 1948 celo 27 odstotkov.

Mesečna poročila tržaške trgovske zbornice navajajo sleden podrobnosti: 1) Razlike med odvozom in dovozom se je v dobri meri ublažila, tako da se številke polagoma bližajo ravnotežju. Leta 1938 je namreč tvoril odvoz okrog 39 odstotkov vsega prometa, letos pa se je delež povzpel na 43 odstotkov, dovoz pa se je znižal na 57 odstotkov.

2) Železniški dovoz iz zaleđja se je dvignil na 800 tisoč ton in je torej nasproti 1938 za 10 tisoč ton večji.

3) Dovož po morju je bil zaradi izkrcanja ERP-blaga za Avstrijo prav tako večji: 1949 — 2,41 milijonov ton, 1938 — 2,15 milijonov ton.

4) 95,4 odstotkov železniškega odvoza proti zaleđju se razdeli takole: Avstrija 73,3 odstotkov, CSR 12 odstotkov, Italija 10,1 odstotkov, sledijo FLRJ, Madžarska, Nemčija, Francija, Romunija, Bolgarija.

5) Železniški dovoz se do 88,6 odstotka razdeli na 4 države, in sicer Avstrijo 51,7 odstotkov, Italijo 17,8 odstotkov, FLRJ 11,5 odstotkov in CSR 7,9 odstotkov. Največji delež, t. j. 51,7 odstotkov, so dobili pomorski promet, ki je iz Trsta 27,711 ton blaga. Nemčija je dobila v Trstu 30,337 ton, večji del premog iz Porurja, izvozila pa je 5,389 ton suhega in svežega južnega sadja iz Levanta.

To so podatki, ki se nanašajo na celotni promet, ne glede na to, ali je trgovski ali ne. Ako hočemo dobiti resno sliko o izboljšanju trgovinskega tranzitnega prometa, bodisi direktne ali preko pomorskega, pa bo treba od gonjega viševskega številca celokupnega prometa odšteti promet premoga, mineralnih olj in USFA, IRO in ERP blaga. Znano je, da doseže in preseže promet te poslednje vrste blaga namenjenega v Avstrijo, 1 milijon ton. Prav tako vemo, da odpade na 25 odst. tonazne celokupnega prometa na promet mineralnih olj obeh tržaških petrolejskih čistilnic. Tako bomo ugotovili, da pomeni visoko število celokupnega tonazne sicer mnogo večjo zaposlitev železniške mreže, obeh rafinerij in deloma pristaniškega obrata, toda za trgovinski razmah Trsta in njene perspektive so važnejši podatki o zbolit trgovinskega prometa, ki je bil znatno manjši. Nasproti lanskemu letu pa se je prav tako izboljšal.

Nov koledar osvobodilne fronte

Pred seboj imamo novizilni koledar Osvobodilne fronte Tržaškega ozemlja za leto 1950. Tokrat je Gregorčičeva založba že z znanjo opremo brošure skušala miselno zbližati tržaškega čitatelja s svojo vsakodnevno izdajo, potem ko je z navadnost umetniškimi okusom zapopadla očitek.

Poleg običajnih koledarskih podatkov najdemo na začetnih straneh prispevke številnih sodalcev, ki obravnavajo mnoge govorniške vprašanja, zadevajoča v glavnem Trst in Tržaško ozemlje. Med temi zgoščenimi političnim pregled tržaškega življenja izpod peresa Branka Bobiča, medtem ko je Julij Beltram obdelal vzpon istrskega kolona do povojnega letnega — združnika, omejujoč se v glavnem na Istrsko okolje.

Na 175 straneh, na gosto opremljenih s kličnimi ilustracijami, prinaša koledar nadalje številne članke znanih in novih pesnikov, pri čemer so v prvi vrsti upoštevane običajne in smrti pomembnejši slovenski delavci ter posmrtni zapiski o naših literarnih urah. Znanstveni, Gledni in Nazor. Med živimi javnimi ne, utrudniki upoštevajo letošnji zvezek kar tri desetletnike: Franceta Beška, Lova Cermela in Andreja Budala, ki so kajpada vsek svoje strani zastopali s krajšimi sestankom. Med temi bo verjetno zanimiv tržaški čitatelji zlasti Cermela, ki govori o primorskih dobrovolcih, zbirajočih se okrog štikle legije ob začetku te vojne.

Dokaj prostora so našli v koledarju tudi slikarji, novinarji in pesniki, prav tako kakor gledišči umetniki in končno še statističari, ki nam s konkretnimi številkami nudijo pregled položaja naših šol, tržaškega prometa in gospodarstva. Prav na koncu pa se nekaj števila in kratkih zabavnih člankov.

morski promet preko Splošnih skladišč je dosegel v prvih 11 mesecih letošnjega leta 4,161,074 ton in sicer odpade na pomorski promet 2,103,120 ton in sicer: 2,057,954 ton. Nasproti lani se je stanje zboljšalo: pri pomorskem prometu za 609,423 ton, pri železniškem pa za 525,679 ton. Razen ERP prometa je pokazal lep napredek železniški dovoz zaleđnih držav (od 276,921 ton v 1948 na 612,591 v 1949) kakor tudi pomorski odvoz (od 201,644 ton v 1948 na 546,422 v 1949).

Pač pa se je zaradi izredno velikega pomorskega dovoza žitaric poslabšalo razmerje med

čeležem in razno blago, žitarice in premog in rude, ki je znalo lani 57,1 odst. za razno blago. Izkrcaji so letos vsa skupaj 1,556,698 ton in sicer: 246,866 ton premoga in rudnin, 666,167 ton žitaric, 643,665 ton raznega blaga. Ukrcali pa so skupno 546,423 ton in sicer 22,651 ton premoga in rudnin, 25,553 ton žitaric in 498,218 ton raznega blaga. Pri železniškem prometu je blagovna struktura sledeča:

	dovoz	odvoz
Premog in rude	40.016	195.453
Žitarice	26.095	631.648
Razno blago	546.480	618.257

Na posamezne zaledne države odpade železniški promet preko Splošnih skladišč sledeče (številk v oklepaju veljajo za 1948): Avstrija 1,515,588 ton (1,110,285), CSR 191,651 ton (168,092), FLRJ 76,829 ton (67,291), Madžarska 59,323 ton (13,123), Italija 55,339 ton (93,547), Nemčija 23,156 ton (1,993), Poljska 7,463 ton (445), Svica 4,864 ton (3,137). Na ostale države 4,954 ton (4,849), na STO pa 56,796 ton (69,513). Ta statistika obsega, kakor znano, promet obeh sprostih luka, torej brez pristanišča za les, petrolejskega in pristanišča live kakor tudi carinske luke. Vendar pa je za tržaški promet posebno pomemben tranzit lesa, vsebovan v prometu Splošnih skladišč, kakor vidimo iz mesečnih povprečij, z 90 odst.

Trgovski tranzitni promet je torej znatno narasel po zaslugi uvoza in izvoza zaleđja, ki sta kljub neizpremenjenim neugodnim krajevnim pogojem napredovala: zlasti pri Madžarski. Veliko nazadovanje kaže promet z Italijo, ki se je od lani na letos skrčil za polovico.

Avtomobilska nesreča

V petek ob 12,45 sta se 43-letni Samaritani Pietro, iz ulice San Manseotto 3 in 19-letni Petrović Gino vozila na motorju po ulici Giulia proti ulici Battisti. Ko sta privedla do ulice Rapicello, je iz te privedli avto TS 100044, ki ga je šofiral 28-letni Dequal Fulvio. Obe vozili sta se zleteli druga v drugo, ker ju šoferja nista mogla več ustaviti. Pri trčenju je Petrović Gino, ki je sedel na zadnjem sedelu motorja, sunek vrgl se sedeža, tako da je v loku odletel necesto.

Razgovor s članicami odbora za novoletno jelko

Sinoči smo se zglasili pri tovarniščah, ki pripravljajo novoletno jelko in izvedeli nekaj podatkov, ki bodo gotovo zanimali široko javnost. Na naše vprašanje, kdo je dal pobudo in organiziral to akcijo, nam je tovarnišča članice pripravljalega odbora odgovorile:

«Pobuda za novoletno jelko je dala ASIZ, ki je prevzela nase vsa pripravljala dela. V odboru so predstavniki vseh masovnih in kulturnih ustanov, ki znatno pomagajo za čim boljši uspeh.

«Kakšen je odziv med prebivalstvom? Zanimajo nas predvsem, kako je sprejelo to pobudo delavstvo v mestu in prebivalstvo naših vasi.

Moralni uspeh akcije za novoletno jelko nas je popolnoma zadovoljil. Naše ljudstvo, ki je politično zrelo, vidi v tej akciji napredno stvar. Novoletna jelka nima nič skupnega s kopimi drobitnicami, ki jih buržoazna kapitalistična družba meče ob praznike s svoje bogate mize, da preslepi in vrže prah v oči revežem.

«Kdo prispeva za novoletno jelko?»

«Vsi. Glejte, tu so igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

«Kdo je še prispeval za dober uspeh vaše akcije za novoletno jelko?»

Predvsem so moramo zahvaliti političnim pripornikom za njihovo izdelke, katerih moralna vrednost je večja kot težki tiskanci. Tudi otroci sami so sodelovali. Prirejali so v več krajih kulturne prireditve v kraj novoletne jelke. Slovensko narodno gledališče je uprizarilo, kakor vam je znano, v dvorani »Fenice« Snelgulič in dalo vse izkupilek za novoletno jelko. Naše žene pa se marljivo delajo in pletejo doma.

Se bi nam tovarnišče pripovedovalo in razkazovalo igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

«Kdo je še prispeval za dober uspeh vaše akcije za novoletno jelko?»

Predvsem so moramo zahvaliti političnim pripornikom za njihovo izdelke, katerih moralna vrednost je večja kot težki tiskanci. Tudi otroci sami so sodelovali. Prirejali so v več krajih kulturne prireditve v kraj novoletne jelke. Slovensko narodno gledališče je uprizarilo, kakor vam je znano, v dvorani »Fenice« Snelgulič in dalo vse izkupilek za novoletno jelko. Naše žene pa se marljivo delajo in pletejo doma.

Se bi nam tovarnišče pripovedovalo in razkazovalo igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

Velik moralni uspeh akcije za novoletno jelko

Sinoči smo se zglasili pri tovarniščah, ki pripravljajo novoletno jelko in izvedeli nekaj podatkov, ki bodo gotovo zanimali široko javnost. Na naše vprašanje, kdo je dal pobudo in organiziral to akcijo, nam je tovarnišča članice pripravljalega odbora odgovorile:

«Pobuda za novoletno jelko je dala ASIZ, ki je prevzela nase vsa pripravljala dela. V odboru so predstavniki vseh masovnih in kulturnih ustanov, ki znatno pomagajo za čim boljši uspeh.

«Kakšen je odziv med prebivalstvom? Zanimajo nas predvsem, kako je sprejelo to pobudo delavstvo v mestu in prebivalstvo naših vasi.

Moralni uspeh akcije za novoletno jelko nas je popolnoma zadovoljil. Naše ljudstvo, ki je politično zrelo, vidi v tej akciji napredno stvar. Novoletna jelka nima nič skupnega s kopimi drobitnicami, ki jih buržoazna kapitalistična družba meče ob praznike s svoje bogate mize, da preslepi in vrže prah v oči revežem.

«Kdo prispeva za novoletno jelko?»

«Vsi. Glejte, tu so igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

«Kdo je še prispeval za dober uspeh vaše akcije za novoletno jelko?»

Predvsem so moramo zahvaliti političnim pripornikom za njihovo izdelke, katerih moralna vrednost je večja kot težki tiskanci. Tudi otroci sami so sodelovali. Prirejali so v več krajih kulturne prireditve v kraj novoletne jelke. Slovensko narodno gledališče je uprizarilo, kakor vam je znano, v dvorani »Fenice« Snelgulič in dalo vse izkupilek za novoletno jelko. Naše žene pa se marljivo delajo in pletejo doma.

Se bi nam tovarnišče pripovedovalo in razkazovalo igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

Obdaritev otrok za novoletno jelko

Odbor za novoletno jelko sporoča, da se bo vršila obdaritev otrok v sledečem vrstnem redu:

29. t. m. v Nabrežini ob 14. uri; v Sempolaju ob 14. uri; v Dolini ob 17. uri; v Rimanjnih ob 14. uri; na Prosoku ob 18. uri; v Bazovici ob 20. uri; v Sv. Križu ob 18. uri; v Borštu ob 15. uri; v Plavah ob 19. uri.

Dne 30.XII.1949: Skenjebod 14. uri; Stadion št. 1. maja ob 14. uri; Il. rajon (Sv. Vid) ob 20. uri; pri Sv. Vidu; Barkovlje ob 14. uri; Magdalena ob 17. uri; Stadion št. 1. maja ob 17. uri; za I. rajon; Opčine ob 18. uri; Devin ob 14. uri; Vižovije ob 17. uri.

31. t. m. Veliki Reben ob 14. uri; Trebeč ob 17. uri; Salez ob 14. uri; Gabrovce ob 17. uri; Padrice ob 20. uri. Nastopa Dedeček Mraz, ponekod tudi lutkovno gledališče.

Žepariji nimajo nikdar praznikov

Iz Kopra je prišla večeraj jutraj v Trst 27-letna Scaramella Lidija, da bi nakupila nekaj blaga. Ko je opravljala svoje nabavke na trgu Ponterosso, ji je neznan žepar segel v žep plašča in ji izmaknil denarnico, v kateri je imela 6.000 lir in osebne dokumente.

«Kdo je še prispeval za dober uspeh vaše akcije za novoletno jelko?»

Predvsem so moramo zahvaliti političnim pripornikom za njihovo izdelke, katerih moralna vrednost je večja kot težki tiskanci. Tudi otroci sami so sodelovali. Prirejali so v več krajih kulturne prireditve v kraj novoletne jelke. Slovensko narodno gledališče je uprizarilo, kakor vam je znano, v dvorani »Fenice« Snelgulič in dalo vse izkupilek za novoletno jelko. Naše žene pa se marljivo delajo in pletejo doma.

Se bi nam tovarnišče pripovedovalo in razkazovalo igračke, ki so jih napravili politični priporniki in Coronei, tam so ročavice, nogavice in volnene oblečke, ki so jih napravile naše žene, delavke, kneticke in in uradnice v prostih urah. Zlasti med delavstvom in pri manj premožnih slojih našega prebivalstva tako v mestu kakor na deželi smo našli na večje razumevanje in na odprto srce.

Tovarišci sta nam kazali darila in scene denarnih prispevkov za velikim zadovoljstvom nad lepim moralnim uspehom akcije in kolektivnim nabiranjem daril, ki bodo razveselila naše malčke.

«Koliko otrok približno bo obdarovanih?»

«Računamo, da bo obdarovanih okrog 4 tisoč otrok naše cone. Razpored boste že videli v časopisu. Obdarovane bodo predvsem sirote ter otroci siromašnih in brezposelnih staršev. Obdaritev sama pa ne bo suboporno razdeljevanje miloščine. Ne, hočemo, da bodo naši otroci veselili in zadovoljni, te preden bodo radovalno odprli zavojce. San Deček Mraz v spremstvu zajčkov in bo obiskal, jim nekaj lepega povedal in jih obdaril.

Radovalni smo bili, kaj vse bo skritega v zavojih. Izvedli smo, toda za sedaj ne namo odkriti tajnosti. Na vsak način bodo vsi obdarovanci zadovoljni.

Na obroke sta kupovali plačevali pa jih nista

Lastnica zlatarne in urarne v ulici Commerciale 5 Bruni Cernaia, ki stanuje v ulici S. Anastasio 20, je v petek ob 11.30 prišla na glavno policijsko postajo in tam prijavila dve osebi, ki sta pri njej kupili dve zlatni predmeti in ar na obroke, potem pa nista več plačevali prevzetih obveznosti. Gre za Cernaia Lidijo iz ulice Campanelle 628, ki je ostala dolžnica za 37.000 lir, in za Padovani Nerino, rojeno Duchini, za katero je ostal neporavnani račun kar za 180.000 lir. Sernej Lidijo in Padovani Nerino, stanujočo v ulici Teatro Romano 16, je policija prijavila sodišču zaradi sieparije.

Pijani nasilnež

Kdor se je v petek ob 19.30 peljal s tramvajem št. 1 proti Skenjedu je bil priča tagikomišnega dogodka, ki se je odigral v vozu. S tramvajem se je namreč peljal tudi Možina Ivan, ki se ga je med prevojem po raznih gostihh precepi nakaal. Alkohol pa ga ni uspel, temveč ga vzpodbudil k razuzdanosti in nasilju. Prišel je nadlegovati potnike, ni hotel plačati voznega listka in je celo sprevodnika grozil in ga žalil. Zaradi tega njegovog vedenja so se mu približali nekateri agenti civilne policije, ki so se peljali v istem vozu, in ga hoteli aretirati. Pijanec pa se jim je začel upirati, jim grozil in žaliti. Ko so ga malo trše prišli, je tudi proti njim postal nasilen. Tudi med potjo na postajo civilne policije v ulici Istra se še ni pomiril ter jo je poskušal tudi popahati. Ko so ga končno ukočili, so ga odpeljali v bolnišnico, kjer je doživel.

Prasček je ušel

Ko je večerj ob 8 jutraj po trujo civilne policije patrulirala po ulici Romagnia, je opazila prasčka, kako je tekal po ulici gor in dol in pri tem spuščal »mlife« glasove. Agenti so ga pričeli takoj loviti in ga tudi ušli. Odesli so ga k Radoviz Graciji v ulico Montello 10, ki je v njem spoznala prasčka, ki je last Zucche Bruma, stanujočega v ulici Romagnia št. 89.

KINO

Rossetti. 15.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 18.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 21.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 24.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 27.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 30.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 33.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 36.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 39.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 42.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 45.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 48.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 51.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 54.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 57.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 60.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 63.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 66.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 69.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 72.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 75.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 78.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 81.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 84.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 87.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 90.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 93.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 96.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 99.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 102.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 105.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 108.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 111.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 114.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 117.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 120.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 123.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 126.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 129.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 132.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 135.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 138.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 141.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 144.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 147.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 150.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 153.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 156.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 159.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 162.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 165.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 168.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 171.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 174.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 177.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 180.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 183.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 186.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 189.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 192.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 195.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 198.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 201.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 204.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 207.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 210.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 213.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 216.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 219.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 222.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 225.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 228.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 231.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 234.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 237.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 240.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 243.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 246.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 249.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 252.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 255.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 258.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 261.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 264.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 267.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 270.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 273.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 276.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 279.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 282.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 285.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 288.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 291.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 294.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 297.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 300.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 303.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 306.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 309.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 312.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 315.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 318.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 321.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 324.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 327.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 330.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 333.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 336.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 339.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 342.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 345.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 348.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 351.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 354.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 357.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 360.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 363.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 366.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 369.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 372.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 375.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 378.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 381.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 384.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 387.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 390.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 393.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 396.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 399.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 402.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 405.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 408.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 411.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 414.30: »Karmen in njena ljubezni«, Rita Hayworth. 417.30: »Karmen in

Božične stare narodne sege in navade

Ze stari Slovanci so praznovali božič kot veliki narodni praznik, zimski sončni kres, čas, ko začena dan rasti, ko zraje pa je postal ta zimski praznik vir in temelj cerkvenih svečanosti, na katere je še danes uplival poganjski kult, seveda v spremenjeni obliki. Cerkev je sicer zatirala stare mitike, vendar pa je morala zaradi tradicije in svobode glade na stare narodne sege in navade v marsikateri prpuščati. Popelje Gregor Veliki je odredil, da naj se prazniki prilagodijo poganjskim in jih kotlikor mogoče posnemajo. Tako je bil stari poganjski zimski sončni kres spremenjen v krščanski narodni božič.

Božič je znanstveniki beseda od ebojs in pomeni ena ali mladi bog. Uvod v božične praznike je svet večer ki je bil stari poganjski zimski sončni kres spremenjen v krščanski narodni božič. Božič je znanstveniki beseda od ebojs in pomeni ena ali mladi bog. Uvod v božične praznike je svet večer ki je bil stari poganjski zimski sončni kres spremenjen v krščanski narodni božič.

Ze pa se je dal prestrašiti, ga je vzel hudic. Valvasor piše, da je prinesel v hišo velik panj, lesen čok ki ga je vrgel na ogenj. Pri večerji so domači dajali tlečemu panju po eno šilco ali kosček od vsake jedi, ponujali mu ter ga silili, da naj je. Ze zgodovinar sam priročaj, da je bila navada ostanek nekdanjega poganstva, ko so ljudje še štivali domačim malikom. Duhovščina je na uvo moč zadržala to sego, jo v cerkvi javno igrala in obhajala, a se je dolgo ni mogla popolnoma zatrti. Ljudje so ostali trdovratni in se izogovarjali, da bi imeli vse l. o. sreče, če bi opo tili to starodavno navado. Gorški Slovenci so dolgo časa ohranili ta stari običaj, ki mu pa seveda niso več vedeli pomena. Na svet večer so devoli panj, ki so ga imenovali ebožič, na ogenj ter ga kurlili kakor navadno poleno. Okoli ognjišča sedel so molili, prepevali svoje pesmi in ponujali ebožiču iz mlačne vina, s katerim so ga tudi polivali. Ta starodavna narodna vraža je bila v navadi tudi pri drugih Jugoslovanih.

V mnogih krajih je bila in je še sedaj navada, da na tri svete večere, to je za božič, Novo leto in Tri kralje hodijo in kropijo z blagoslovljeno vodo v hiši, hlevu in gospodarskih poslopih. Ta navada izvira iz prastarih časov, ko so tem odganjali sovražne bese in čaravnice. Splošno maza'jena je bila navada, da so si ljudje na sveti večer prerokovali svojo bodočnost. V mnogih krajih vltavajo se dandanes zlati dekleta, raztopljen svinec v vodo in si prerokujejo po svinčenih oblikah. Kaj in kakšen bo njihov bodoči moč. Ponavljajo uporabljajo namisto svinca tudi vosek. Na Notranjskem so gitali na sveti večer, preden so šli k polnočnici, jajca v kozarec vode ter so prihodnje jutro gledali oblike i. iz njih prerokovali. V raznih krajih je bila vraža, da je bil v novem letu mrlav v hiši, če je na sveti večer ugašila luč brez prave, vzroka. Na Crnem vrhu je bila vera, da je moral umreti v teku leta tisti, komur se je v'edla na sveti večer, ko je prišel duhovnik v hišo, na steni senca brez glave. Nekateri kraji imajo navado, da črto v božični noč cvetice pod snegom. V Beli Krajini pravijo: Če je na sveti večer človek sam kje pod milim nebom in sliši strel v zraku, pomeni to da bo vojna; če pa sliši, da žagajo in skobljajo

deske pod nebom, pomeni to hudo bolezen in obilno smrt. V Metliki je bila vraža: Kdor bi se na badnik ali pa kasneje, dokler je božičnik na mizi, napolnil s krompirjem, na mizo ali pa celo sedel nanjo, tistemu bi se spustili tvorci po krompiru ali pa po zadnjici. Ljudje si prerokujejo se dandanes, kakor nekdanj, tudi vreme, ta' o n. pr. Kakor o vreme je 12 dni od Lucija do božiča, kakih bo vseh 12 mesecev v novem letu. Stareci pravijo: Če je božična noč svetla, bodo v prihodnjem letu žitnice in kleti prazne. Koroški Slovenci v Rožu pa: Če je božična noč svetla, bodo temni skednji in svetli (prazni) skednji (kakešji); če pa je noč temna bodo svetli skednji in temni skednji. V Beli Krajini: Zelen božič, bel vuzem. O božiču zeleno, o veliki noči sr. je. O božiču pred vrati, o veliki noči za pečjo. Na badnik dan je treba vino zatačati, drugi dan, na božič, pa se mora popeljati, če je okoli pilke suho ali mokro. Če je mokro, bo dobra vinska letina; če je pa suho, bodo suhi v jeseni tudi sodi. Svetlo, jasna božična noč kaže slabo letino in nesreče.

RUDOLF DOSTAL

Prišel čas je krog božiča...

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem

Tovarna pohištva
PANGOS

Trst, ul. M. D'Azeglio št. 18.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Krizmančič Franc
gostilna

BAZOVICA 185

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Schiamer Teodor
mirolinica

BARKOVLJE ul. Cerreto 2

Vsem svojim klientom in prijateljem želi vesele božične praznike in srečno novo leto

Josip Kravos
krojač

Brandesia - Sv. Ivan

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Krojaška delavnica
TRST ULICA VALDIRIVO 35

izdeluje moške obleke, ženske plašče

OBRACA, POPRAVLJA

PO IZREDNO NIZKIH CENAH

Trst
ul. Coroneo 3
Telefon 38-18

Krznarstvo
Olašave pri plačilu

Mermolja

Mizarji podjetniki kmetovalci!

Deske smreke, maceve, nove in trdih, lesov, frame, rezane plošče, furnir, parkete in druga nudi najugodnejše

GALEA in sili
viale Sannino 24
tel. 04410

Dr. GAETA
ZOBODRAVNIK

izdeluje proteze, jektu, zlatu, kromu in plastiki. Največja garancija Sprejema od 10 do 12 in od 15 do 19 (Govorji slovenski).

TRST, ul. TORREBIANCA, 43
VOGAL UL. CARDUCCI

Igrae šolske potrebine in torbe

prodajam po nizkih cenah
Naslov dobite na upravi lista

Prekrasni modeli ženski in moški čevlji

Oglejte si zalogo

TRGOVINA TREVISAN

Ulica Vasari 10

Spalnice, kuhinje ter drugo pohištvo

domačega proizvođača dobite v

ulici Vasari št. 6

CENE UGODNE

Delavske moške obleke

izdelujem po zmernih cenah
Naslov na upravi lista

MALI OGLASI

Prodaj 4 koke za reja. Greta, ul. Bonomeja 11.

(Nadaljevanje sledi)

Proživljanje Uroane

Tudi pri nas je bila utravična sola, to je pravi, utravična sola, v kateri je bila solovina v prvem razredu učni jezik, medtem ko je od drugega razreda dalje bila učni jezik nemščina. Slovensčina je ostala le še učni predmet. To pa je bila le taktika, ako se je zanj prišlo dovolj učencev. Ako učencev ni bilo dovolj, tedaj je dvojezičnost ostala le na papirju. Učitelji na naši soli so bili večinoma nemščini, nemški hlapci, zato so skrbeli za to, da za pouk slovenskega jezika ni bilo dovolj učencev. Pouk na soli se je nehal navadno ob štirih popoldne, slovensko uro pa so dali od štirih do petih. Učenci so bili že izmučeni, mnogim se je mudilo domov na pašo ali na kakšno drugo delo in zato se niso priključili za slovensko uro.

Nekega dne smo dobili novega učitelja, ki ni znal ali ni hotel znati slovenski, dasiravno je imel slovenske ime. Dotihmal smo otroci v soli slovenski molili, slovenski pozdravljali, s prihodom tega učitelja pa se je vse to nehalo. Najprej smo se morali naučiti nemški molitve, pred poukom in po molitvi, pred dnehom smo se že znali. Potem smo se začeli učiti nemškega pozdravljanja. Imeli smo dolge vaje: »Dobro jutro — Guten Morgen!« »Dobro dan — Guten Tag!« »Dobro večer — Guten Abend!«

Hodili smo mimo učitelja in ga pozdravljali v nemščini. Ko nam je to že gladko šlo, nas je pohvalil in rekel: »No, zdaj ste šele postali ljudje.« Na cesti nam pa nemško pozdravljanje ni šlo tako gladko iz ust, kakor v šoli. Učitelj je bil po vsej svoji podobi Nemec. Mogoče je bil iz bližnjega letovišča in se spremljal je ob tej zgodnji uri. Saj leto- vištarji niso vsi pri zdravi pameti. Toda kaj, če bi tuje bil Slovenec? Kaj naj torej storim? Nisem se mogel odločiti, ker me je navzlic šolski vzgoji le bilo še sram nemški pozdravljanje.

Razdalja med tujem in med menoj je bila vedno manjša. Postal sem vedno nemirnejši, čimbolj se mi je tuje približeval. Zakaj je nisem takoj pocedil pod cesto v grmovje, kaj bi bil potem? Zdal je bilo na žalost že prepozno in bi ne bilo po sebi olikano, ako bi to storil. Tedaj sem upal, da se bo v zadnjem hipu še izognil živini, toda tudi to upanje mi je splavalo po vodi, zakaj tuje je živni ni izognil, pač pa se mu je živina izognila v velikem ovinku. Sedaj sva bila že čisto blizu skupaj. Mene je spreletala vročina. Vruha tega sem imel še grozen občutek manjvrednosti, tuje je bil lepo oblečen, medtem ko sem bil jaz sirotej in še bos. Gotovo sem bila vsa mlačna jutro dotihmal, bil ves rdeč v lice, ko sva

je bil po vsej svoji podobi Nemec. Mogoče je bil iz bližnjega letovišča in se spremljal je ob tej zgodnji uri. Saj leto- vištarji niso vsi pri zdravi pameti. Toda kaj, če bi tuje bil Slovenec? Kaj naj torej storim? Nisem se mogel odločiti, ker me je navzlic šolski vzgoji le bilo še sram nemški pozdravljanje. Razdalja med tujem in med menoj je bila vedno manjša. Postal sem vedno nemirnejši, čimbolj se mi je tuje približeval. Zakaj je nisem takoj pocedil pod cesto v grmovje, kaj bi bil potem? Zdal je bilo na žalost že prepozno in bi ne bilo po sebi olikano, ako bi to storil. Tedaj sem upal, da se bo v zadnjem hipu še izognil živini, toda tudi to upanje mi je splavalo po vodi, zakaj tuje je živni ni izognil, pač pa se mu je živina izognila v velikem ovinku. Sedaj sva bila že čisto blizu skupaj. Mene je spreletala vročina. Vruha tega sem imel še grozen občutek manjvrednosti, tuje je bil lepo oblečen, medtem ko sem bil jaz sirotej in še bos. Gotovo sem bila vsa mlačna jutro dotihmal, bil ves rdeč v lice, ko sva

si sposoben kvejemu za kakoga hlapca ali težaka. Taka stalna propaganda se je otrok seveda morala prijeti. Ni pa se oprilela je otrok, ampak se je premnogokrat oprilela tudi staršev samih. V resnici je bilo v praktičnem življenju takrat tudi res tako, kakor so trdili naši učitelji. S slovensčino nisi nikamor mogel, ker so nas jeziki takrat povsod prenašali.

Zato se je večkrat zgodilo da sem bil pri slovenski urici učenc. Moj oče mi je namreč zabijeval, da moram

ličnih žensk, pa vendar provincialci, je morala govoriti sepetaje, prihajeno, da je čuvala skrivnosti in božanski značaj, ki ga je ljudstvo prisvajalo dvoru. Zato je bežala pred javnostjo, iskala tihih vrhov, samotnih logov, kjer je v platne- ni halji živela svoboda in glasno odpevala odkritosrčni naravi. Kadar koli se je vrnila iz javnosti je snemala z gnevom in studom težke obleke, kakor bi se otresala verig. In vselej je ponavljala govor škota Synesija: »Kaj ste Rimljani boljše, odkar se odevate v skrit in posipate z zlatom? Ko medijanti v kamnitih plaščih, kuščarji ste, ki si ne upate glasno govoriti, ki si iz luknj svojega lisa ne upate na tuc, da vas ljudstvo ne spozna, da ste kljub temu ljudje!«

Ob taki priliki ji je srce z neizmernim koprnenjem zahrepenelo po barbaru Iztoku. Gle- dala je v prteni halji, videla, kako so zapili nemaziljeni ko- dri, ko se je popej na konja v hipodromu. Tedaj ga je zaljublila, preprostega, svobodnega,

brez verig, brez krinke. In se- daj je šel, odvrnil oklep, in tam za Donavo jezdi na čelu vojakov kakor nekdanj v hipo- dromu. Ali misli nanjo? Ali pride ponjo? Dnevi beže, tedni se vlečejo — in sli ni od juga in ni ga od severa. In njene misli so se napolnile po neznanih potih in iskale ljubljeneza po gozdih, ga kil- cava v gorah, prošle popotnike ob cestah, naj ga poiščejo, po- nujale trgovcem staterov, da jo vzemo s seboj v deželo Slove- ncev. Cirila je poznala gospodari- ko. Vselej je je tiho umaknila, da je potovala irena sama s tihim koprnenjem in s sladko žalostjo za iztokom. Tako je odšla tudi ta večer v vrt in se napravila po Toperu.

Na stisnjem foru pred majhno baziliko so se gnetle toperške deklice. Vzklili za- čuden se so glasili iz množice, ko so prihajale svilene nosil- nice, v katerih so sedele žer- častnikov, bogatih trgovcev in davčnih zakončev. Tri jih bilo

Pod svobodnim soncem

SPISAL *Scargano* II. DEL

129

Cirila je sedela na nizkem stolčku ob ireninih nogah. V naročju so se krivil med prsti pergamenti skrivnostnega raso- dejstva. Velike oči je upirala sužnja v ireno, ki je stonela ob debeli platni in z na pol odprtimi očmi hrepenela nekam za žarki tonečega sonca. Desnica ji je počivala na belem kamnu in pila iz njega hlad, ki je skrit v gosti senci kljuboval dnevnim vročin.

»Prejasma, ali nadaljujem?« Sužnja je razvila svaljek med prsti in čakala povelja.

Irena ji je dala znamenje z levico, naj pergament spravi.

Ze stari Slovanci so praznovali božič kot veliki narodni praznik, zimski sončni kres, čas, ko začena dan rasti, ko zraje pa je postal ta zimski praznik vir in temelj cerkvenih svečanosti, na katere je še danes uplival poganjski kult, seveda v spremenjeni obliki. Cerkev je sicer zatirala stare mitike, vendar pa je morala zaradi tradicije in svobode glade na stare narodne sege in navade v marsikateri prpuščati. Popelje Gregor Veliki je odredil, da naj se prazniki prilagodijo poganjskim in jih kotlikor mogoče posnemajo. Tako je bil stari poganjski zimski sončni kres spremenjen v krščanski narodni božič.

Božič je znanstveniki beseda od ebojs in pomeni ena ali mladi bog. Uvod v božične praznike je svet večer ki je bil stari poganjski zimski sončni kres spremenjen v krščanski narodni božič.

Ze pa se je dal prestrašiti, ga je vzel hudic. Valvasor piše, da je prinesel v hišo velik panj, lesen čok ki ga je vrgel na ogenj. Pri večerji so domači dajali tlečemu panju po eno šilco ali kosček od vsake jedi, ponujali mu ter ga silili, da naj je. Ze zgodovinar sam priročaj, da je bila navada ostanek nekdanjega poganstva, ko so ljudje še štivali domačim malikom. Duhovščina je na uvo moč zadržala to sego, jo v cerkvi javno igrala in obhajala, a se je dolgo ni mogla popolnoma zatrti. Ljudje so ostali trdovratni in se izogovarjali, da bi imeli vse l. o. sreče, če bi opo tili to starodavno navado. Gorški Slovenci so dolgo časa ohranili ta stari običaj, ki mu pa seveda niso več vedeli pomena. Na svet večer so devoli panj, ki so ga imenovali ebožič, na ogenj ter ga kurlili kakor navadno poleno. Okoli ognjišča sedel so molili, prepevali svoje pesmi in ponujali ebožiču iz mlačne vina, s katerim so ga tudi polivali. Ta starodavna narodna vraža je bila v navadi tudi pri drugih Jugoslovanih.

V mnogih krajih je bila in je še sedaj navada, da na tri svete večere, to je za božič, Novo leto in Tri kralje hodijo in kropijo z blagoslovljeno vodo v hiši, hlevu in gospodarskih poslopih. Ta navada izvira iz prastarih časov, ko so tem odganjali sovražne bese in čaravnice. Splošno maza'jena je bila navada, da so si ljudje na sveti večer prerokovali svojo bodočnost. V mnogih krajih vltavajo se dandanes zlati dekleta, raztopljen svinec v vodo in si prerokujejo po svinčenih oblikah. Kaj in kakšen bo njihov bodoči moč. Ponavljajo uporabljajo namisto svinca tudi vosek. Na Notranjskem so gitali na sveti večer, preden so šli k polnočnici, jajca v kozarec vode ter so prihodnje jutro gledali oblike i. iz njih prerokovali. V raznih krajih je bila vraža, da je bil v novem letu mrlav v hiši, če je na sveti večer ugašila luč brez prave, vzroka. Na Crnem vrhu je bila vera, da je moral umreti v teku leta tisti, komur se je v'edla na sveti večer, ko je prišel duhovnik v hišo, na steni senca brez glave. Nekateri kraji imajo navado, da črto v božični noč cvetice pod snegom. V Beli Krajini pravijo: Če je na sveti večer človek sam kje pod milim nebom in sliši strel v zraku, pomeni to da bo vojna; če pa sliši, da žagajo in skobljajo

deske pod nebom, pomeni to hudo bolezen in obilno smrt. V Metliki je bila vraža: Kdor bi se na badnik ali pa kasneje, dokler je božičnik na mizi, napolnil s krompirjem, na mizo ali pa celo sedel nanjo, tistemu bi se spustili tvorci po krompiru ali pa po zadnjici. Ljudje si prerokujejo se dandanes, kakor nekdanj, tudi vreme, ta' o n. pr. Kakor o vreme je 12 dni od Lucija do božiča, kakih bo vseh 12 mesecev v novem letu. Stareci pravijo: Če je božična noč svetla, bodo v prihodnjem letu žitnice in kleti prazne. Koroški Slovenci v Rožu pa: Če je božična noč svetla, bodo temni skednji in svetli (prazni) skednji (kakešji); če pa je noč temna bodo svetli skednji in temni skednji. V Beli Krajini: Zelen božič, bel vuzem. O božiču zeleno, o veliki noči sr. je. O božiču pred vrati, o veliki noči za pečjo. Na badnik dan je treba vino zatačati, drugi dan, na božič, pa se mora popeljati, če je okoli pilke suho ali mokro. Če je mokro, bo dobra vinska letina; če je pa suho, bodo suhi v jeseni tudi sodi. Svetlo, jasna božična noč kaže slabo letino in nesreče.

RUDOLF DOSTAL

UREJNIŠTVO: ULICA MONTECCIO, št. 6, III. nad. — Telefon šte. 93.808. — UPRAVA: ULICA S. FRANCESCO št. 20 — Telefonska št. 29.477. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18. — Tel. 29.477. Cene oglasov: Za vsak mm vrtine v širini 1 stolpa: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLR: Za vsak mm širine 1 stolpa: za vse vrste oglasov po 10 din.

Urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, ul. S. Pellico 1-11, Tel. 11-32. Koper, ul. Battisti 301A-1, Tel. 70.

NAROCNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: Izvod 3, mesečno 70 din; FLR: Izvod 4,50, mesečno 100 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.3374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska. Ljubljana, Tyrševa 34. — tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-190603.7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska (I.Z.T.) TRST